

A NÖVÉNYÖKOLÓGIAI ISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁT SEGÍTŐ HYPERTEXT RENDSZER

Dr. Szabó István, h5561sza@ella.hu

Botta-Dukát Zoltán, h5561sza@ella.hu

PATE Georgikon Kar, Növényteni és Növényélettani Tanszék

Tóth István, 5564@ella.hu

PATE Georgikon Kar, Számítóközpont

Abstract

The importance of ecological, environment-protectional knowledge in economical decision must be called into questions regarding the present state of human environment. There are more recent kinds of media to be skilled in modern ecology. Hungarian edition of Plant Ecology (Szabó 1995) has been used as data-base for processing a hypertext system.

A fenntartható fejlődés elvének megvalósítása során a mezőgazdasági döntéshozatalban az ökonómiai szempontok mellett a környezetvédelmi-ökológiai szempontoknak is érvényesülniük kell. Ehhez olyan szakemberekre van szükség, akik ezen a téren is alapos ismeretekkel rendelkeznek. Ez az utóbbi évek egyik legnagyobb kihívása a mezőgazdasági szakemberképzés és továbbképzés számára.

Az ökológiai ismeretek oktatásához illetve elsajátításához a hagyományos formák - előadás, könyv, jegyzet, folyóirat - mellett a számítógépek adta lehetőségeket is ki lehet és ki kell használni. Erre különösen alkalmasak az önálló, interaktív tanulást szolgáló hypertext rendszerek, ahol a kapcsolódó témakörök, fogalmak megkeresése lényegesen egyszerűbb mint a hagyományos könyvekben. A címszavak után következő szövegrészben lévő utalások segítségével egy-egy címszótól elindulva az ökológiai egész területe bebarangolható. Az alapfogalmak (pl. ökológiai környezet) definíciói mellett részletesebben kifejtett, esszé jellegű részeket (pl. környezeti tényezők) is tartalmazhatnak. Azokon a részekon, melyeket jól ismer gyorsan továbbléphet a felhasználó, míg az új területeken alaposabban elmélyedhet.

Az elkészített adatbázis általános és növény ökológiai ismereteket tartalmaz, mintegy 150 kulcsszó köré szervezve (az adatbázis folyamatosan bővíthető). Törekedtünk arra, hogy az elméleti alapok mellett a mezőgazdasági gyakorlat számára közvetlenül hasznosítható ismeretek is helyet kapjanak benne. Az adatbázis anyaga kompatibilis az agráregyetemi növénytan tankönyv ökológia fejezetével¹. Feltételezi az agráregyetemen oktatott botanika tananyag (növényrendszertan, növényföldrajz) ismeretét. Egyes fejezetei ökofiziológiai ismereteket tartalmaznak, melyek könnyebben elsajátíthatók ha a felhasználó rendelkezik fiziológiai alapismeretekkel, de a legfontosabb tudnivalókat maga az adatbázis is tartalmazza.

A címszavakat hat nagyobb témakörbe foglaltuk össze:

- Ökológiai alapismeretek
- Környezeti tényezők
- Források megszerzése és hasznosítása
- Növényi koegzisztencia
- Növekedés és fejlődés
- Szaporodás és genetikai változékonyság.

¹ Szabó I. (1995): Növényökológia (in: Turcsányi /szerk./ Alkalmazott növénytan, Szaktudás Kiadó, Budapest)

A rendszer kiépítése során a Borland Pascal 7.0 programozási nyelvet használtuk. Az elkészített program IBM PC kompatibilis, 80286-os vagy magasabb verziószámú processzort tartalmazó gépeken használható. A programot az OKOTEX.EXE file, a szöveges adatbázist az OKO.HLP file tartalmazza. A program elindítása után a 6 főtémacör közül választhatunk majd címszóról- címszóra haladva sajátíthatjuk el az ismereteket. Itt - és a későbbiekben is - TAB illetve Shift-TAB billentyűkkel mozoghatunk a választható kulcsszavak közt. ENTER lenyomása után a kiválasztott kulcsszóhoz tartozó információ jelenik meg a képernyőn. A kulcsszavak kiválaszthatók úgy is, hogy az egér bal gombjával egyszer rákattintunk, ha gyorsan egymás után kétszer kattintunk a bal gombbal, a kiválasztott kulcsszóhoz tartozó szöveg jelenik meg a képernyőn. Az Alt-F1 billentyű lenyomásával visszafelé lépkedhetünk a kulcsszavak láncolatán. Ha egy-egy kulcsszóhoz tartozó szöveg nem fér el egy képernyőn nyilakkal illetve a PgUp PgDown billentyűkkel görgethetjük. A program futását az ESC billentyű lenyomásával szakíthatjuk meg.